

Tuomioistuinlaitoksen toiminta- ja talous- suunnitelma 2026–2029

Sisällysluettelo

1. Tuomioistuinlaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2029 lähtökohdat	2
2. Tuomioistuinlaitoksen strategia 2023–2033.....	3
3. Tuomioistuinlaitoksen tulostavoitteet 2026–2029.....	4
4. Riskienhallinta.....	12
5. Talouden linjaukset ja määrärahalaskelma	14
Liite 1. Tunnusluvut ja mittarit	16
Liite 2. Käyttösuunnitelma 2026.....	18

1. Tuomioistuinlaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2029 lähtökohdat

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikköön kuuluu Tuomioistuinvirasto, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, markkinaoikeus, työtuomioistuin, vakuutus-oikeus, viisi hovioikeutta, kuusi hallinto-oikeutta ja 20 käräjäoikeutta. Ahvenanmaan käräjäoikeuden yhteydessä toimii hallintotuomioistuin.

Tuomioistuinvirasto on itsenäinen keskusvirasto. Viraston tehtävänä on huolehtia siitä, että tuomioistuimet kykenevät käyttämään tuomiovaltaa laadukkaasti ja että tuomioistuinten hallinto on tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty. Tuomioistuinviraston strategia päivitetään vuonna 2025.

Tuomioistuinlaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään tuomioistuinlaitoksen toiminnan ja talouden keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet suunnittelukaudelle. Toiminta- ja taloussuunnitelmaan on kirjattu, miten tuomioistuinlaitoksen strategiaa toteutetaan käytännössä, millä toimenpiteillä asetetut keskeiset tavoitteet saavutetaan, miten tuomioistuinlaitokselle osoitettuja voimavaroja käytetään ja miten tuomioistuinlaitoksen toimintaa kehitetään. Lisäksi toiminta- ja taloussuunnitelma sisältää tuomioistuinlaitoksen henkilöstövoimavara- ja määrärahakehyslaskelmat sekä koulutussuunnitelman.

Tuomioistuinviraston johtokunta päättää ylijohtajan esittelystä, mitä on edeltänyt Tuomioistuinviraston johtoryhmän valmistelu, suunnittelukauden alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta. Tuomioistuinvirasto on varannut korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle tilaisuuden lausua toiminta- ja taloussuunnitelmasta. Tuomioistuinviraston toimiva johto käy tulosneuvottelut oikeusministeriön kanssa alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman valtuuttamana. Toiminta- ja taloussuunnitelmaa tarvittaessa muutetaan siten, että se sisältää tulossopimuksessa sovitut tavoitteet. Tuomioistuinviraston johtokunta vahvistaa suunnittelukauden toiminta- ja taloussuunnitelman tulossopimuksen vahvistamisen yhteydessä.

Tuomioistuimet solmivat vuosittain tulossopimuksen Tuomioistuinviraston kanssa. Tulosneuvotteluissa sovitaan tulevan vuoden tulostavoitteista, henkilötyövuosista sekä tuomioistuimen käytössä olevasta määrärahasta. Tässä asiakirjassa tuomioistuimille asetetut tavoitteet ja toimenpiteet kohdistetaan tuomioistuimille tulossopimusasiakirjassa.

Hallitusohjelmaan perustuvat ministeriöissä asetettavat hankkeet voivat vaikuttaa tuomioistuinlaitoksen toiminnan perustana olevaan lainsäädäntöön ja niillä voi olla heijastusvaikutuksia henkilöstöressurssien käyttöön. Hallitusohjelmahankkeet, mahdolliset lainmuutokset ja eduskunnan hyväksymä talousarvio voivat aiheuttaa sen, että toiminta- ja taloussuunnitelmaa joudutaan arvioimaan ja priorisoimaan uudelleen suunnittelukauden aikana.

2. Tuomioistuinlaitoksen strategia 2023–2033

Tuomioistuinlaitoksen perustehtävä on tuottaa oikeusturvaa. Riippumattomat ja puolueettomat tuomioistuimet tuottavat oikeusturvaa ratkaisemalla niiden käsiteltäviksi tulleet asiat.

Tuomioistuinlaitoksen strategiassa vuosille 2023–2033 korostetaan tuomioistuinlaitoksen asemaa ja oikeusturvan laatua. Tulevan kymmenen vuoden tahtotila tiivistyy visioon: Oikeusvaltion ytimessä – Tuomioistuimet tuottavat laadukasta oikeusturvaa joutuisasti ja nykyaikaisin menetelmin.

Tuomioistuinlaitoksen tavoitteissa korostuvat oikeudenhoidon ymmärtäminen palveluna, henkilöstön hyvinvointi sekä aktiivinen vaikuttaminen toiminnan perusedellytyksiin. Tuomioistuinlaitoksen toiminnan ja palvelun tavoitellaan vastaavan yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita. Tavoitteeseen sisältyy muun muassa se, että asiat ratkaistaan joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin ja että oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa.

Tuomioistuinlaitoksen tärkein voimavara on henkilöstö. Henkilöstön osaaminen, sitoutuneisuus ja hyvinvointi edellyttävät huomion kiinnittämistä muun muassa työnkuvien selkeyteen, työssä kehittymisen mahdollisuuksiin ja hyvään johtamiseen sekä tuomioistuinlaitoksen toimintojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Tuomioistuinlaitos toteuttaa osaltaan valtion uutta henkilöstöstrategiaa.

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan perusedellytykset tulee turvata kaikkina aikoina. Tuomioistuinlaitos pyrkii edistämään perusedellytysten turvaamista aktiivisella vaikuttamistyöllä ja varautumisella.

Kuva 1. Tuomioistuinlaitoksen strategia 2023–2033

Tuomioistuinlaitoksen strategia 2023 - 2033			
Perus- tehtävä	Riippumattomat ja puolueettomat tuomioistuimet tuottavat oikeusturvaa ratkaisemalla niiden käsiteltäviksi tulleet riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat.		
	Oikeusvaltion ytimessä – Tuomioistuimet tuottavat laadukasta oikeusturvaa joutuisasti ja nykyaikaisin menetelmin		
Visio			
Tavoitteet	Tuomioistuinlaitoksen toiminta ja palvelu vastaavat yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita <ul style="list-style-type: none"> Asiat ratkaistaan joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin. Oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa. Tuomioistuimet tuottavat laadukkaan ja yhdenmukaisen asiointikokemuksen. Sähköiset asiointipalvelut ovat kattavia ja toimivia. Tuomioistuinlaitoksen merkitys ja toiminta on yhteiskunnassa tunnettua ja tuomioistuinlaitokseen luotetaan. 	Tuomioistuinlaitoksen henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja hyvinvoivaa <ul style="list-style-type: none"> Toimintatavat ovat tehokkaita ja vastaavat parhaita käytäntöjä. Työnkuvat ovat selkeitä ja mahdollistavat työssä kehittymisen. Johtaminen edistää työssä onnistumista ja työhyvinvointia. Tietojärjestelmät tehostavat ja helpottavat työn tekemistä. Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa ja vaikuttavaa. Tuomioistuinlaitos on hyvä ja haluttu työpaikka. 	Tuomioistuinlaitoksen toiminnan perusedellytykset on turvattu <ul style="list-style-type: none"> Tuomioistuinlaitos vaikuttaa perustelluin näkemyksin siihen, että: <ul style="list-style-type: none"> Riippumattomuus on vahva. Perusrahoitus on turvattu. Palkkaus on kilpailukykyinen. Tuomioistuinrakenne sekä kokoonpanoja ja menettelyjä koskevat säännökset ovat tarkoituksenmukaiset. Toimitilat ovat erilliset, turvalliset ja toimivat. Digitaalinen työympäristö on toimintavarma ja tuomioistuintyöhön sopiva. Tuomioistuinlaitos huolehtii toiminnan jatkuvuudesta eri olosuhteissa.

3. Tuomioistuinlaitoksen tulostavoitteet 2026–2029

Tavoitteet on jaoteltu tuomioistuinlaitoksen strategian mukaisesti seuraaviin osioihin:

1. Tuomioistuinlaitoksen toiminta ja palvelu vastaavat yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita,
2. Tuomioistuinlaitoksen henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja hyvinvoivaa
3. Tuomioistuinlaitoksen toiminnan perusedellytykset on turvattu.

Suunnitelmassa on huomioitu myös oikeusministeriön hallinnonalan yhteiset tavoitteet.

Taulukko 1: Tuomioistuineläytöksen toiminta ja palvelu vastaavat yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita

Strateginen tavoite 2023–2033	Toiminnallinen tavoitetila 2026–2029	Vastuu	Nr	Toimenpiteet 2026–2029	Vuosi	Mittarit	OM TS tavoite		
1. Asiat ratkaistaan joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin	Tuomioistuinten vireillä olevien asioiden suhteellinen määrä verrattuna saapuneisiin vastaa oikeudenhoidon selonteossa asetettua käsittelyaikatavoitetta (vireillä olevat / saapuneet).	TIV	1.	Tuomioistuinvirasto jakaa resursseja tuomioistuimille suhteessa kunkin yksikön työmäärään ottaen huomioon myös pitkät käsittelyajat ja vireillä olevien asioiden määrän.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei			
		TIV	2.	Otetaan käyttöön palvelu viestit-palvelu istutokutsusta muistuttamiseen.	2026	Toteutunut kyllä/ei	Vuoden aikana ratkaistuissa asioissa peruuntuneiden istuntojen määrä on alempi kuin edellisenä vuonna (kts liite).	x	
		Tuomioistuimet	3.	Tuomioistuimet seuraavat ja analysivat pitkään vireillä olleiden asioiden syitä ja tekevät toimenpiteitä asian kuntoon saattamiseksi.	2026–2029	Yli 12 kk vireillä olevien asioiden määrä on pienempi kuin edellisen vuoden lopussa (kts. liite).	Tuomioistuineläytöksen viiveistä johtuneiden viivästysshyvitettyjen asioiden lukumäärä enintään (kts. liite).	x	
		TIV	4.	Tuomioistuinvirasto edellyttää tuomioistuimelta erillistä suunnitelmaa määrärahan käytöstä merkittävän lisämäärärahan myöntämisen yhteydessä.	2026–2029	Vireillä olevien määrä suhteessa saapuneisiin asioihin on linjoittain enintään (kts. liite).	Vireillä olevien asioiden suhde vuoden aikana saapuneiden asioiden määrään laskee edellisestä vuodesta (toteutunut kyllä/ei). Käräjäoikeus: rikosasiat Käräjäoikeus: laajat riita-asiat Muut tuomioistuimet: kaikki asiat	x	
		Tuomioistuimet	5.	Tuomioistuin varmistaa, että alueellinen yhteistyö syyttäjän kanssa toimii sujuvasti.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei			
	Tuomioistuimet	6.	Tuomioistuimet varmistavat, että tuomioistuimen organisaatorakenteet, työtavat ja prosessit ovat tehokkaat ja joustavat, jotta asioiden ratkaisut pystytään tuottamaan mahdollisimman nopeasti.	2026–2029	2029: Keskimääräiset käsittelyajat ovat oikeudenhoidon selonteossa asetetulla tasolla (linjoittain).	Keskimääräinen käsittelyaika on alempi kuin edellisenä vuonna (toteutunut kyllä/ei).	x		
2. Oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa	Tuomioistuinten resurssit on kohdennettu vaikuttavasti.	TIV	1.	Tuomioistuinvirasto jakaa resursseja tuomioistuimille suhteessa kunkin yksikön työmäärään ottaen huomioon myös pitkät käsittelyajat ja vireillä olevien asioiden määrän.	2026–2029	Yksittäisen tuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään 3 kuukautta tuomioistuinlinjan ja -asteen keskiarvon (HO, HAO, KO). 2026: 3 kk, 2027: 3 kk, 2028: 2,5 kk, 2029: 2,5 kk	Tuomioistuinten mittareita on kehitetty tulosneuvottelukaudella. (Toteutunut kyllä/ei)	Yksittäisen hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien ja hovioikeuden yhteenlaskettu keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään 4 kuukautta kaikkien hovioikeuspiirien keskiarvon. 2026: 4 kk, 2027: 4 kk, 2028: 3 kk, 2029: 3 kk	x
		Tuomioistuimet	7.	Tuomioistuimet käyttävät heille myönnetty resurssit tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.					
		TIV	8.	TIV kehittää yhteistyössä tuomioistuinten kanssa tuomioistuinten työmäärälaskennan pohjana olevia painokertoimia. Työmäärälaskennassa otetaan huomioon myös tuomioistuinten hallinnolliset asiat.					
		TIV	9.	TIV varmistaa, että tuomarikoulutuspaikkoja on suhteellisesti yhtä paljon eri puolella maata.					

3. Tuomioistuimet tuottavat laadukkaan ja yhdenmukaisen asiointikokemuksen	Tuomioistuinlaitoksen asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla.	TIV	10.	Tuomioistuinvirasto järjestää koulutusta oikeudenkäyntiin osallistuvien ja tuomioistuimissa asiointien kohtaamisesta.	2026	Toteutunut kyllä/ei		x
		TIV/tuomioistuimet	11.	Tuomioistuimet ja TIV toteuttavat asiakastytyväisyyskyselyn kaikissa tuomioistuimissa ja se toistetaan säännöllisesti. TIV vertaa kyselyä vastaaviin pohjoismaisiin tutkimuksiin.	2026	Vuonna 2026 asiakaskysely on toteutettu kaikissa tuomioistuimissa ja jatkossa se toteutetaan säännöllisin väliajoin (toteutunut kyllä/ei).	Yleiset tuomioistuimet kehittävät ja yhdenmukaistavat tuomioistuinsovitteita. Tuomioistuinvirasto raportoi kehittämistoimenpiteistä oikeusministeriölle vuosittain (toteutunut kyllä/ei).	x
4. Sähköiset asiointipalvelut ovat kattavia ja toimivia	Sähköinen asiointi on mahdollista kaikissa AIPAssa ja HAIPAssa käsiteltävissä asioissa.	TIV	12.	Sähköinen asiointi otetaan käyttöön rikosasioissa.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV	13.	TIV kehittää AIPA- ja HAIPA-järjestelmiä niin, että asian seuraaminen sähkökoisen asiointipalvelun kautta on mahdollista.	2027	Toteutunut kyllä/ei		x
		TIV	14.	TIV varmistaa, että vuoteen 2027 mennessä yhdenmukainen sähköinen kielelliset oikeudet huomioon ottava asiointi on käytettävissä kaikissa tuomioistuinasioissa.	2027	Toteutunut kyllä/ei		x
	Kyberturvallisuus sähköisessä asiointissa on luotettavalla tasolla.	TIV	15.	Tuomioistuinvirasto osallistuu hallinnonalan turvallisuusyhteistyöryhmän toimintaan.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV	16.	Tuomioistuinvirasto yhteistyössä ORKin kanssa varmistaa sähköisen asiointin tietoturvallisuuden.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
5. Tuomioistuinlaitoksen merkitys ja toiminta on yhteiskunnassa tunnettua ja tuomioistuinlaitokseen luotetaan	Tuomioistuimet viestivät enemmän lainkäyttökäytännöstään ja toiminnastaan.	TIV	17.	Tuomioistuinvirasto tukee tuomioistujia viestimään aktiivisemmin.	2026-2029	Valtiokonttorin Kaiku-kehittämisrahaa saanut hanke valmistuu 11/2025. Hankkeessa toteutetut pohjat mm. tiedotteille otetaan aktiivisesti käyttöön tuomioistuimissa (toteutunut kyllä/ei).	2) Tuomioistuinvirasto tuottaa uusia videoita tuomioistuinlaitoksen toiminnasta, yhteensä 6 videota 2026-2029 (toteutunut kyllä/ei).	
		Tuomioistuimet	18.	Mediatuomariverkosto luo yhteiset kriteerit tiedotteiden laadintaan.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		Tuomioistuimet	19.	Jokainen tuomioistuin julkaisee vuosittain tiedotteita yhteiskunnallisesti merkittävistä asioista.	2026	Jokainen tuomioistuin on julkaissut vähintään yhden tiedotteen (toteutunut kyllä /ei)		
		TIV	20.	TIV varmistaa, että uusi Tuomioistuimet.fi avataan ja toimii kaikkien tuomioistuinten yhteisenä verkkoportaalina.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
	Tuomioistuimille, asiakkaille ja sidosryhmille julkaistu tilastotieto toiminnasta on ajantasaista ja helposti saavutettavissa.	TIV	21.	Tuomioistuinvirasto kehittää Power BI-raportointia ajantasaisen tiedon saamiseksi ja hyödynnettäväksi tiedolla johtamisessa tuomioistuinten, asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeiden mukaan.	2026-2029	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV	22.	TIV julkaisee tuomioistuinten toimintaa kuvaavia tilastoja vertailutietoineen tuomioistuimet.fi-sivustolla.	2026-2027	2026: tilastot on julkaistu neljännesvuosittain 2027: tilastot julkaistaan kuukausittain		
	Sisäistä tarkastusta tehdään systemaattisesti.	TIV	23.	TIV laatii alustavan suunnitelman, jossa on keskeiset sisäisen tarkastuksen tarkastuskohteet kehyskaudella. Tarkastusten merkittävistä havainnoista raportoidaan tilinpäätöksessä (toteutunut kyllä/ei).	2026	Toteutunut kyllä/ei		x
	Tuomioistuinlaitoksen luotettavuus, tunnettuus ja maine kansalaisten ja sidosryhmien keskuudessa ovat hyvällä tasolla.	TIV	24.	Tuomioistuinvirasto viestii aktiivisesti toiminnastaan ja roolistaan koko tuomioistuin kentälle.	2026	Uutiskirje julkaistaan vähintään 9 kertaa vuodessa (toteutunut kyllä/ei).	Yli 80 prosenttia kansalaisista on sitä mieltä, että tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuus on erittäin hyvä tai melko hyvä (toteutunut kyllä /ei)	x
		TIV	25.	TIV toteuttaa mainetutkimuksen selvittääkseen suuren yleisön näkemykset tuomioistuinlaitoksesta.	2027	Mainetutkimuksen tulos on parempi kuin ensimmäisen vuonna 2023 toteutetun tutkimuksen (toteutunut kyllä /ei).		

Taulukko 2: Tuomioistuinlaitoksen henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja hyvinvoivaa

Strateginen tavoite 2023–2033	Toiminnallinen tavoitetila 2026–2029	Vastuu	Nr	Toimenpiteet 2026–2029	Vuosi	Mittarit	OM TS tavoite	
6. Toimintatavat ovat tehokkaita ja vastaavat parhaita käytäntöjä	Tuomioistuinlaitoksen toimintatavat ja prosessit ovat yhteneväiset.	TIV/ tuomioist uimet	26.	Tuomioistuinlaitoksen hallinnollisten asioiden ja muiden tukitoimintojen toimintatapoja ja prosesseja kehitetään ja yhtenäistetään.	2026–2027	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV	27.	TIV tuottaa ja ylläpitää tuomioistuimille teknistä ohjeistusta järjestelmien ja laitteiden käyttämisestä.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		
		Tuomiois tuimet	28.	Tuomioistuimet osallistuvat laatuhankeisiin ja verkostotyöhön, joiden tarkoituksena on toimintatapojen yhtenäistäminen ja lainkäyttötoiminnan kehittäminen. Tuomioistuimet sitoutuvat toimimaan laatuhankeissa ja verkostotyössä yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei	x	
		TIV	29.	TIV tukee tuomioistuinten laatuhankeita ja verkostotyötä sekä osallistuu ohjeiden ja käsikirjojen laatimiseen ja ylläpitämiseen tarpeellisessa laajuudessa sekä tukee mahdollisten lainsäädännön kehittämistarpeiden tunnistamisessa.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		
	Tuomioistuinlaitoksessa toimintaa johdetaan tiedolla.	TIV	21.	Tuomioistuinvirasto kehittää Power BI-raportointia ajantasaisen tiedon saamiseksi ja hyödynnettäväksi tiedolla johtamisessa tuomioistuinten, asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeiden mukaan.	2026	TIV tuottaa tuomioistuimille Power BI tilastoon näkyvän keskeisistä seurattavista tilastoista tiedolla johtamisen tueksi (toteutunut kyllä/ei).		
		TIV	30.	TIV antaa tiedolla johtamisen tarpeille korkean prioriteetin asianhallintajärjestelmien kehittämisessä.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		Tuomiois tuimet	31.	Tuomioistuimet seuraavat ja hyödyntävät aktiivisesti tarjolla olevaa tilastotietoa oman toimintansa ohjaamisessa ja suunnittelussa.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		Tuomiois tuimet	32.	Tuomioistuimet noudattavat asioiden kirjaamisessa yhteisesti sovittuja ohjeita.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV/ tuomioist uimet	33.	TIV yhteistyössä tuomioistuinten kanssa toteuttavat työajan seurantajakosajäsäännöllisesti ja kohtuullisin väliajoin. Seurantajakson pituus on vähintään 4 viikkoa.	2026–2029	Yli 80 % henkilöstöstä on kohdentanut työpanoksensa vähintään neljän viikon ajanjaksolta kahtena vuotena suunnittelukaudella 2026–2029 (toteutunut kyllä/ei).	x	
	Tuomioistuinlaitoksen muiden kuin lainkäyttötehtävien tehostamista edistetään.	TIV	34.	TIV selvittää tuomioistuimissa hoidettavien muiden kuin lainkäyttötehtävien tehostamista, yhtenäistämistä ja tehtävien keskittämistä.	2026	Toteutunut kyllä/ei	Hankintatoimen prosessien kehittämistä koskeva selvitys on laadittu (toteutunut kyllä/ei).	x
	Rekrytointi- ja perehdytysmenettelyt ovat suunnitelmallisia ja sujuvia.	TIV/tuo mioistui met	35.	Jokaisella työntekijällä on tehtäväkuva, jonka päivitystarve arvioidaan kehityskeskustelussa vuosittain.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV	36.	TIV parantaa automatisointia rekrytoinneissa.	2026	Tuomarirekrytointien kokonaiskäsitteilyajan keskiarvo siitä, kun tuomioistuin on toimittanut hakuilmoituksen julkaisupyynnön siihen, kun ansiovertailu on toimitettu tuomioistuimelle, kuluu enintään 2,8 kk (toteutunut kyllä/ei).		x
		TIV /tuomioi stuiimet	37.	Jokainen uusi työntekijä suorittaa viraston määrittelemät verkko-oppimisolustalla olevat valtion yhteiseen perehdytyskokonaisuuteen sisältyvät sekä muut erikseen sovitut oppimissisällöt.	2026	Toteutunut kyllä/ei		

7. Työnkuvat ovat selkeitä ja mahdollistavat työssä kehittymisen	Tuomioistuinlaitoksen henkilöstösuunnittelu on strategista	TIV/tuomioistui met	38.	TIV:n johdolla laaditaan selvitys mm. esittelijöiden ja asessorien rooleista / tehtävistä ja etenkin esittelijöiden kelpoisuusvaatimuksista.	2026	Toteutunut kyllä/ei	
		TIV/tuomioistui met	39.	Osana oikeuslaitostyöryhmän työtä (työryhmä 27) laaditaan Tulevaisuuden urapolku-selvitys.	2026	Toteutunut kyllä/ei	x
		TIV/tuomioistui met	40.	TIV laatii strategisen henkilöstösuunnittelun mallin ja sitä hyödynnetään virastoissa. Osana tätä TIV arvioi tuomioistuinlaitoksen virkarakennetta.	2026	Toteutunut kyllä/ei	x
8. Johtaminen edistää työssä onnistumista ja työhyvinvointia	Johtajien ja esihenkilöiden työnjohdolliset- ja esimiesvalmiudet kehittyvät	TIV/tuomioistui met	41.	TIV ja tuomioistuimet kehittävät johtamisen ja esihenkilötyön valmiuksia painottaen erityisesti hyvinvointi- ja työolot tutkimuksessa esille nousseita johtamisen kehittämiskohteita sekä käsittelyn joutuisuuteen liittyviä kehittämistarpeita.	2026	Toteutunut kyllä/ei	x
		TIV/tuomioistui met	42.	Tuomioistuinlaitoksen jokaisessa virastossa on etätyöohjeistus.	2026	Toteutunut kyllä/ei	x
	Tuomioistuinlaitoksella on valmiit menettelytavat, mikäli henkilöstö joutuu häirinnän, uhkailun, maalittamisen tai vihapuheen kohteeksi	Tuomioistuimet	43.	Tuomioistuinten johto raportoi välittömästi TIV:lle tilanteista, joissa henkilöstöön kuuluva on joutunut häirinnän, uhkailun, maalittamisen tai vihapuheen kohteeksi.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei	
		TIV	44.	Tuomioistuinvirasto toteuttaa häirintä- ja uhkailmoitusten sekä muiden vaaratilanneilmoitusten perusteella tarvittavat toimenpiteet ja analysoi kehitystä.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei	
9. Tietojärjestelmät tehostavat ja helpottavat työn tekemistä	Tuomioistuinlaitoksen tietojärjestelmien kehittäminen on systemaattista ja niitä hyödynnetään tuomioistuinten toiminnassa suunnitelmallisesti.	TIV	45.	Tuomioistuinviraston huolehtii tuomioistuinten tarvitsemasta käyttäjätuesta järjestämällä tukipalvelut itse tai hankkimalla ne Oikeusrekisterikeskukselta.	2026–2029	Käyttäjätuella vasteaika on määritetty ja sitä noudatetaan (toteutunut kyllä ei).	
		TIV	46.	TIV selvittää tekoälyn hyödyntämistä yhteistyössä ORK:n kanssa ja kokeillaan tekoälyratkaisujen hyödyntämistä siellä, missä sen käyttöön ei liity hallitsemattomia riskejä.	2026	Toteutunut kyllä/ei	
		TIV	47.	Tuomioistuinvirasto varmistaa tuomioistuimille niiden tarvitseman koulutus- ja perehdytysmateriaalin uusien järjestelmien käyttämisestä sekä huolehtii kirjallisten käyttöohjeiden ajantasaisuudesta.	2026	Toteutunut kyllä/ei	
	ICT-palveluita ohjataan nykyistä johdonmukaisemmin ja kokonaisvaltaisemmin.	TIV	48.	Tuomioistuinvirasto on laatinut yhteistyössä oikeusministeriön ja Oikeusrekisterikeskuksen kanssa selkeän ohjaus- ja seurantamallin ICT-palveluiden ohjaukseen, minkä yhteydessä selvitetään ICT-kustannusten kokonaistaso kehyskaudella, ICT-kustannusrakenne sekä mahdollisuudet kustannustehokkuuden parantamiseen.	2026	Toteutunut kyllä/ei	x
		TIV	49.	TIV kehittää HAIPA- ja AIPA-järjestelmiä kehitysohjelman ja tuotestrategian mukaisesti.	2026–2029	TIV julkaisee kaksi uutta ja parannettua versiota AIPA ja HAIPA-järjestelmistä vuosittain ja järjestelmien kehittämiselle asetetaan hyötyavoitteet mittareineen (toteutunut kyllä/ei).	
	Tietosuojavaatimukset huomioidaan oikea-aikaisesti tietojärjestelmien kehittämisessä.	TIV	50.	Riski-arviointiin perustuvat tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset huomioidaan heti henkilötietojen käsittelyyn liittyvien projektien ja prosessien alkuvaiheissa.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei	x
		TIV	51.	Tuomioistuinvirasto varmistaa tietosuojavaatimusten toteutumisen omien kehittämisprosessien yhteydessä.	2026–2029	Luodaan tuomioistuinlaitoksen hankemalli, jossa on huomioitu mm. tietosuojavaatimukset (toteutunut kyllä/ei).	
		TIV	52.	TIV edistää tietosuojalainsäädännön kehittämistä tavalla, joka huomioi tuomioistuinlaitoksen toiminnan ja lainkäytön erityispiirteet.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei	
TIV		53.	Tuomioistuinvirasto tukee tuomioistuimia niiden tietosuojatyössä viestimällä ja kouluttamalla, laatimalla valmiita toimintamalleja, dokumentteja ja lomakkeita sekä tarjoamalla tukea yksittäisten tietosuojakysymysten kanssa.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		

	Kukin tuomioistuinlaitoksen virasto varmistaa tietosuojaa koskevat menettelyt henkilöstön ja asiakkaiden henkilötietojen suojaamiseksi sekä arvioi tietosuojaan liittyvät riskit. Tietosuojan kehittämisestä ja riskien kartoittamisesta vastaa Tuomioistuinviraston johto.	TIV/tuomioistui met	54.	Tuomioistuinvirasto ja tuomioistuimet arvioivat vuosittain tietosuojan toteutumisen tuomioistuimissa ja Tuomioistuinvirasto raportoi arvioinnista tulosneuvottelun yhteydessä.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		x
10. Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa ja vaikuttavaa	Tuomioistuinlaitoksen työntekijöille tarjottava koulutus vastaa toiminnan ja henkilöstön tarpeita ja sitä tarjotaan riittävästi kaikille henkilöstöryhmille.	TIV/tuomioistui met	55.	Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen huomioidaan tuomioistuinten toiminnan ja hallinnon järjestämisessä. Tuomioistuimet kiinnittävät huomiota oppimisen kulttuurin edistämiseen, joka vaatii koko työyhteisön sitoutumista.	2026	Tuomioistuinlaitoksen jokaisessa virastossa laaditaan henkilöstö- ja koulutus suunnitelma vuosittain (toteutunut kyllä/ei).		x
		TIV/tuomioistui met	41.	TIV ja tuomioistuimet kehittävät johtamisen ja esihenkilötyön valmiuksia painottaen erityisesti hyvinvointi- ja työolot tutkimuksessa esille nousseita johtamisen kehittämiskohteita sekä käsittelyn joutuisuuteen liittyviä kehittämistarpeita.	2026	Toteutunut kyllä/ei		x
		TIV/tuomarin-koulutus lautakunta	56.	Tuomioistuinvirasto ja tuomarinkoulutuslautakunta kuulevat vuosittain tuomioistui mia osaamisen kehittämisen tarpeista henkilöstöryhmittäin. Tuomioistuinvirasto tarjoaa koulutusta perusteltuihin koulutustarpeisiin koulutustoiminnan voimavarojen puitteissa.	2026	Toteutunut kyllä/ei		x
11. Tuomioistuinlaitos on hyvä ja haluttu työpaikka	Tuomioistuinlaitoksen henkilöstön työtyytyväisyys on hyvällä tasolla (numeerinen tavoite asetetaan myöhemmin).	TIV	57.	TIV koordinoi tuomioistuinlaitoksessa vuosittain toteutettavaa henkilöstötutkimusta.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei	Suositteluhalukkuus vastaa vähintään valtion keskiarvoa (toteutunut kyllä/ei).	x
		TIV	58.	TIV tekee häirintä-, uhka- ja muiden vaaratilanneilmoitusten perusteella vuosittaisen analyysin kehityksestä ja tarvittaessa toimenpidesuosituksen tilanteen parantamiseksi.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		x
		TIV	59.	TIV käynnistää Pidetty! -hankkeessa määriteltyjen henkilöstön pito- ja vetovoimaan vaikuttavien toimien toteutuksen. Huolehditaan toteutuksessa alueellisesta vaikuttavuudesta.	2026	Lähtövaihtuvuus on 14 % (toteutunut kyllä/ei).	Alle vuoden pituisten palvelujaksojen osuus ei kasva missään virastossa (toteutunut kyllä/ei).	x
	Tuomioistuinlaitoksen henkilöstöä kohdellaan yhdenvertaisesti.	TIV/tuomioistui met	60.	Tuomioistuinlaitoksen virastoilla on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa on huomioitu sekä henkilöstöpoliittiset että toiminnalliset näkökohdat.	2026	Toteutunut kyllä/ei		x

Taulukko 3: Tuomioistuinlaitoksen toiminnan perusedellytykset on turvattu

Strateginen tavoite 2023–2033	Toiminnallinen tavoitetila 2026–2029	Vastuu	Nr	Toimenpiteet 2026–2029	Vuosi	Mittarit	OM TS tavoite	
12. Riippumattomuus on vahva	Tuomioistuinten riippumattomuutta on vahvistettu lainsäädännössä.	TIV/tuomioistui met	61.	Tuomioistuinlaitos edistää tuomioistuinten riippumattomuuden takeiden vahvistamista tätä koskevassa työryhmässä.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		Tuomiois tuimet	62.	Tuomioistuimet varmistavat, että sivutoimi- ja sidonnaisuusilmoitukset ovat tehtynä.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		
13. Perusrahoitus on turvattu	Määrärahojen käyttö on tehokasta ja tarkoituksenmukaista.	TIV	63.	Tuomioistuinvirastossa kehitetään seurantaa edesauttamaan määrärahojen mahdollisimman tehokasta käyttöä.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV/tuomioistui met	64.	Virastot seuraavat määrärahan käyttöä säännöllisesti.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV	65.	TIV varmistaa, että siirtyvän määrärahan osuus ei pitkäaikaisesti alita 8 prosenttia talousarviomäärärahasta.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei		
	Tuomioistuinvirasto hyödyntää -EU - rahoitusta tuomioistuinlaitoksen hyväksi.	TIV	66.	Tuomioistuinvirasto osallistuu EU-rahoitushakuihin.	2026–2029	Toteutunut kyllä/ei	x	
	Budjetti- ja tulosohtausprosessit ovat toimivia	TIV	67.	TIV kehittää tuomioistuinten puolivuoti raportointi ja tulosohjausta.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
14. Palkkaus on kilpailukykyinen	Tuomioistuinlaitoksen henkilöstön palkkaus on tehtävien vaatavuutta vastaavalla tasolla.	TIV	68.	Tuomioistuinvirasto osallistuu Y-virkaehtosopimuksen kehittämiseen tavoitteenaan varmistaa tuomioistuinlaitoksen kansliahenkilöstön palkkauksen kilpailukykyisyys.	2029	Palkkaus on saatettu tehtävien vaatavuutta vastaavalle tasolle Y-virkaehtosopimuksen puitteissa (toteutunut kyllä/ei).		
		TIV	69.	Tuomioistuinvirasto kehittää yhdessä työntekijäjärjestöjen kanssa tuomareiden palkkauksesta tehtyä tarkentavaa virkaehtosopimusta tavoitteena varmistaa palkkauksen kilpailukykyisyys.	2029	Toteutunut kyllä/ei		
15. Tuomioistuinrakenne sekä kokoonpanoja ja menettelyjä koskevat säännökset ovat tarkoituksen mukaisia	Käytettävissä on joustavat menettelytavat.	TIV/tuomioistui met	70.	Menettelysäännösten uudistamista edistetään osallistumalla aktiivisesti Oikeuslaitostyöryhmän ja sen alatyöryhmien työskentelyyn.	2026–2027	Toteutunut kyllä/ei		
	Sähköisellä asioinnilla ei ole oikeudellisia esteitä.	TIV	71.	Tuomioistuinvirasto edistää sähköisen asiainnin esteiden poistamista osana Oikeuslaitostyöryhmän työtä tai tarvittaessa erillisellä lainsäädäntöaloitteella.	2026–2027	Esteiden poistaminen on osa em. työryhmän jatkovalmistelun suunnitelmaa (toteutunut kyllä/ei).		
16. Toimitilat ovat erilliset, turvalliset ja toimivat	Tuomioistuinlaitoksen tilat ovat tehokkaassa käytössä.	TIV	72.	Toimitilahankkeet toteutetaan hankkeeseen saadun lisärahoituksen puitteissa.	2026	Toimitilatehokkuus, toimitilat: alle 19 (kts. liite).	Toimitilakustannukset/htv eur: alle 13 000 eur.	x
		TIV	73.	Tuomioistuinlaitoksen erityispiirteet huomioidaan tuomioistuinten toimitilahankkeissa.				

	Tuomioistuimilla on käytössään tilat, joissa käsitellään turvaluokiteltua tietoa.	TIV	74.	Tuomioistuimille on suunniteltu menettelyt, joissa tilojen suojattavuutta voidaan tarpeen mukaan säätää sallien luokitellun tiedon käsittelyn.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
17. Digitaalinen työympäristö on toimintavarma ja tuomioistuintyöhön sopiva	Tuomioistuintoiminnan erityispiirteet huomioidaan digitaalisten palveluiden kehittämisessä ja ylläpitämisessä kehittämällä tuomioistuinlaitoksen kyvykkyyksiä ICT-ratkaisujen tilaajana ja käyttäjänä	TIV	75.	Tuomioistuinvirasto osallistuu hallinnonalan yhteisiin kehityshankkeisiin (mm. ydintietojen hallinta, digisuunnitelmat).	2026	Toteutunut kyllä/ei		x
		TIV	76.	Tuomioistuinvirasto vaikuttaa hallinnonalan yhteisten palveluiden kehittämisen sisältöön ja priorisointiin tuomioistuinten tarpeiden mukaisesti.	2026	Toteutunut kyllä/ei		x
	Digitalisoitava asiakirja-aineisto on laadukasta ja eheää	TIV	77.	Asianhallintajärjestelmistä erilliseen tietovarantoon siirrettävän datan analysointia ja hyödyntämistä kehitetään yhteistyössä ns. tietoaalustahankkeen kanssa.	2026	Toteutunut kyllä/ei		x
		TIV/tuomioistuimet	78.	Tuomioistuinlaitos osallistuu kansallisarkiston digitointia koskevaan pilottiin.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		Tuomioistuimet	79.	Tuomioistuimet noudattavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämissuunnitelmaa, johon on priorisoitu ja aikataulutettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistehtävät.	2026	SIVA-arviointi on suoritettu (toteutunut kyllä/ei).		
18. Tuomioistuinlaitos huolehtii toiminnan jatkuvuudesta eri olosuhteissa	Jokaisessa tuomioistuinlaitoksen virastossa on valmiussuunnitelma	TIV	80.	Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten yhteistyö-, toimivalta- ja vastuusuhteet poikkeusoloissa on määritelty.	2026	Toteutunut kyllä/ei		
		TIV	81.	Jokaisen tuomioistuinlaitoksen viraston valmiussuunnitelmassa on tunnistettu asiaryhmät, joiden käsittelyä määrittävät erityisen lyhyet määräajat. Tällaisille asiaryhmille suunnitellaan varautumistoimet, jotka varmistavat toiminnan jatkuvuuden eri olosuhteissa.	2026	Toteutunut kyllä/ei		x

4. Riskienhallinta

1. Henkilöstöressurssien riittävyys

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Tuomioistuimissa tulee olla riittävä määrä henkilöstöstä tuomioistuinten tehtävien täyttämiseen ja rahoitustilanteella ei saisi olla vaikutusta kokoonpanoa koskeviin ratkaisuihin.

Tuomioistuinlaitoksen kilpailukyvyistä työmarkkinoilla pyritään huolehtimaan käytettävissä olevin keinoin, hyvällä työnantajakuvalla ja luomalla mahdollisuuksia kehittyä ammatissaan. Työ on tuomioistuimissa muuttunut vaativammaksi kaikilla tehtävatasoilla. Tuomioistuinlaitoksen kyky kilpailla työmarkkinoilla osaavasta henkilöstöstä on yhä tärkeämpää.

Tuomioistuinten henkilöstöriskiä hallitaan mm. seuraamalla asiamäärien ja keskimääräisen käsittelyajan kehitystä valtakunnallisesti ja alueellisesti sekä kohdentamalla resursseja niin, että oikeusturvan ajallinen saatavuus toteutuisi eri alueilla. Henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään tuomioistuinlaitoksessa huomiota.

2. Tietojärjestelmät ja toiminnan teknistyminen

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan olennaisimpiin riskeihin kuuluvat tietoturvaluus, yhä syvenevä tietotekniikkariippuvuus ja tietotekniikan toimintavarmuus. Järjestelmävalvonnalla, jota hoitaa Oikeusrekisterikeskus ja Valtori, on suuri merkitys mahdollisten tietoturvahäiriöiden sekä -haavoittuvuuksien havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi. Riippuvuus tietotekniikan toiminnasta ja järjestelmien verkottuminen lisäävät alttiutta toiminnan häiriöille. Ajantasainen varautuminen lisää resilienssiä ja edesauttaa häiriötilanteista selviämistä.

Sähkönsaanti on keskeinen edellytys tuomioistuinten häiriöttömälle toiminnalle. Jo lyhytkestoisetkin sähköhäiriöt voivat haitata tuomioistuinten käyttämien tietojärjestelmien sekä tieto- ja tietoliikennetekniikan toimintaa. Pidempikestoisena sähkönjakelun häiriöt voivat vaikuttaa myös tuomioistuin kiinteistöjen käytettävyyteen, kun LVI-tekniikka lakkaa toimimasta. Tuomioistuinten sijainti kaupunkialueella vähentää jo itsessään huomattavasti lyhytkestoisien suunnittelemattomien sähköhäiriöiden todennäköisyyttä. Sähkönjakelijoiden kanssa sovitaan myös mahdollisista erityisjärjestelyistä suunniteltujen katkojen ajaksi.

3. Varautuminen

Levoton maailmantilanne sekä sota lähialueella muodostavat uhkaa tuomioistuinlaitoksen häiriöttömälle toiminnalle. Varautumisen sekä toiminnan jatkuvuuden varmistamisen tärkeys on muodostunut myös riskienhallintaa ohjaavaksi tekijäksi. Korona-pandemian aikana saatuja oppeja pyritään hyödyntämään toiminnan suunnittelussa. Sodan ja levottomuuksien sivuvaikutukset, kuten energiaan tai eri tuotteiden saatavuuteen liittyvät ongelmat sekä maailman kaupan epävarmuustekijät, voivat vaikuttaa nopeastikin muun muassa saatavuusongelmina tai voimakkaasti kasvavina kustannuksina.

Tuomioistuinvirasto tukee tuomioistuinlaitoksen varautumista. Yhteistoimintaa kaikkien tuomioistuinlaitoksen toimijoiden, sidosryhmien sekä palveluntarjoajien ja tietotekniikkatoimijoiden kesken syvennetään säännöllisellä yhteydenpidolla sekä yhteisillä harjoituksilla. Tavoitteena on sellainen varautumisen taso, että tuomioistuinsektori pystyy häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa toimimaan ennakoidulla tavalla niin kauan kuin yleiset toiminnan edellytykset ovat olemassa. Käytössä olevat kiinteistöt tulee luoda paremmin häiriötä sietäviksi, jolloin toiminta niissä voi jatkua mahdollisimman pitkään. Tällä hetkellä ei mm. kiinteistöjä voi varata poikkeustilanteessa varatilaksi samalla tavalla kuin aikaisemmin on voinut, joten varsinaisen tilan käytön estyessä, vakavan häiriön pitkittyessä, joudutaan tukeutumaan muiden tuomioistuinten tiloihin.

5. Talouden linjaukset ja määrärahalaskelma

5.1 Määräraha- ja henkilötyövuosikehys

Toiminnan rahoitus

Alla olevien laskelmien luvut ovat kehyspäätöksen 30.4.2025 mukaisia eikä niissä ole huomioitu valtionhallinnon toimintamomenteille kohdennettavia noin 130 milj. euron säästöjä ja palkkojen tarkistuksia.

Taulukko 1: Korkeimman oikeuden toimintamenot

Korkeimman oikeuden toimintamenot 25.10.01 (1000 euroa)	2024 Toteuma	2025 Arvio	2026 Kehys	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 424	1 231	1 097	981	798	378
Talousarvio / Kehys 2026–29	9 789	10 017	10 017	10 017	10 017	10 017
Käytettävissä oleva rahoitus	11 213	11 248	11 114	10 998	10 815	10 395
Menot	10 004	10 167	10 147	10 216	10 452	10 320
Tulot	22	15	15	15	15	15
Nettomenot	9 982	10 152	10 132	10 201	10 437	10 410
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1 231	1 097	981	798	378	90
Siirtyvän määrärahan osuus vähintään 8 %	13 %	11 %	10 %	8 %	4 %	1 %

Taulukko 2: Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot 25.10.02 (1000 euroa)	2024 Toteuma	2025 Arvio	2026 Kehys	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 241	4 083	4 571	4 657	4 793	4 895
Talousarvio /kehys 2026–2029 VM	13 370	15 010	15 010	15 010	15 010	15 010
Käytettävissä oleva rahoitus	18 611	19 093	19 581	19 667	19 803	19 905
Menot	14 577	14 552	14 954	14 904	14 938	14 978
Tulot	49	30	30	30	30	30
Nettomenot	14 528	14 522	14 924	14 874	14 908	14 948
Siirtyy seuraavalle vuodelle	4 083	4 571	4 657	4 793	4 895	4 957
Siirtyvän määrärahan osuus vähintään 8 %	31 %	30 %	31 %	32 %	33 %	33 %

Taulukko 3: Muiden tuomioistuinten toimintamenot

Muiden tuomioistuinten toimintamenot	2024	2025	2026	2027	2028	2029
25.10.23	Toteuma	Arvio	Kehys	Kehys	Kehys	Kehys
(1000 euroa)						
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	27 373	28 458	28 691	24 835	23 101	23 350
Talousarvio /kehys 2026–2029 VM	329 864	346 169	349 756	338 219	337 419	337 419
Käytettävissä oleva rahoitus	357 237	374 627	378 447	363 054	360 520	360 769
Menot	329 607	346 736	354 412	340 653	337 869	337 828
Tulot	828	800	800	700	700	700
Nettomenot	328 779	345 936	353 612	339 953	337 169	337 128
Siirtyä seuraavalle vuodelle	28 458	28 691	24 835	23 101	23 350	23 641
Siirtyvän määrärahan osuus vähintään 8 %	9 %	8 %	7 %	7 %	7 %	7 %

Henkilöstövoimavarat (htv)

Taulukko 4: Henkilöstövoimavarat (htv)

	2024 Toteuma	2025 Arvio	2026 Alustava tavoite	2027 Alustava tavoite	2028 Alustava tavoite	2029 Alustava tavoite
Korkeimman oikeuden toimintamenot	78	77	76	76	77	77
Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	112	112	112	112	112	112
Muiden tuomioistuinten toimintamenot	3 372	3 513	3 557	3 447	3 433	3 433
Yhteensä	3 562	3 702	3 745	3 635	3 622	3 622

5.2 Investointimenot ja toimitilahankkeet

Tuomioistuinlaitoksessa on käynnistymässä suunnittelukaudella useita eri toimitilahankkeita, joihin sisältyy investointimenoja (mm. AV-varustelu ja irtokalusteet). Nyt vireillä olevien uusien toimitilojen tarve johtuu sisäilmaongelmista. Senaatti omistaa pääosin tuomioistuinlaitoksen käytössä olevat kiinteistöt ja tuomioistuinlaitos vuokraa tilat lähtökohtaisesti Senaatilta. Kun uusi toimitila rakennetaan vuokramenot yleensä kasvavat merkittävästi aiempaan verrattuna. Uuden oikeustalon käyttöönottoon liittyy tyypillisesti myös muun muassa av-tekniikkaan ja kalusteisiin liittyvä investointeja. Alla on lueteltu kehyskaudella suunnitteilla olevat tai valmistuvat toimitilahankkeet.

Toimitilahankkeet 2026–2029

- Keski-Suomen kärjäoikeuden oikeustalo Jyväskylässä valmistuu 03/2026.
- Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden oikeustalo Vantaalla valmistuu 07/2026.
- Lapin kärjäoikeuden oikeustalo Rovaniemellä valmistuu 12/2027.

5.3 Merkittävimmät menopaineet

Kiinteiden menojen indeksikorotukset ja tuottavuusohjelma

Tuomioistuinlaitos on saanut vuodesta 2024 lähtien saatua rahoitusta oikeudenhoidon resurssien varmistamiseksi. Toisaalta tätä lisärahoitusta syö kiinteiden menojen indeksikorotukset, mikäli niihin ei saada lisärahoitusta. Lisäksi valtion tuottavuusohjelma tuo säästövaatimuksia tuomioistuinlaitoksen toimintaan, joten oikeudenhoitoon panostamisen positiiviset vaikutukset voivat jäädä lyhytaikaiseksi.

Tietohallintomenojen kasvu

Tuomioistuinlaitoksen tietohallintomenot ovat kasvaneet merkittävästi viimeisten vuosien aikana. AIPA- ja HAIPA järjestelmien ylläpidon aikainen kehittäminen ja Valtorin kasvavat kustannukset ovat olleet merkittävimpiä syitä kasvuun. Ylläpidon aikainen kehittäminen on siirtynyt hankkeiden päätyttyä Oikeusrekisterikeskukselle. Lisäksi meneillä on muita suuria kehittämishankkeita kuten todistelun videotallennus ja salinvarausjärjestelmä. Lisäksi kustannuksia kasvattaa se, että AV-tekniikan ikääntyessä niitä joudutaan uusimaan. Tietohallintomenojen tason arvioidaan pysyvän korkealla tasolla koko kehyskauden.

Lainsäädäntöhankkeiden vaikutukset tuomioistuinten työmäärään

Uusilla lainsäädäntöhankkeilla on usein merkittäviäkin vaikutuksia tuomioistuinten työmäärään, mikä edellyttäisi lisäresurssia. Ministerityöryhmän linjauksen mukaan lähtökohtaisesti uusiin tehtäviin ei osoiteta lisärahoitusta vaan rahoitustarve tulisi kattaa voimassa olevan kehyksen puitteissa.

Liitteet

Liite 1 Tunnusluvut ja mittarit

Liite 2 Käyttösuunnitelma 2026

Liite 1. Tunnusluvut ja mittarit

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
	TP	Arvio	Tavoite	Alustava tavoite	Alustava tavoite	Alustava tavoite

Viiveistä johtuneiden viivästyshyvitettyjen asioiden lukumäärä enintään:	102	95	85	80	70	60
Vireillä olevien määrä suhteessa saapuneisiin asioihin on linjoittain enintään (%):						
KO rikosasiat	60 %	49 %	45 %	40 %	35 %	33 %
KO laajat riita-asiat	97 %	97 %	90 %	80 %	70 %	58 %
KO: summaariset asiat	30 %	25 %	25 %	20 %	20 %	17 %
Hovioikeus	54 %	52 %	50 %	48 %	46 %	42 %
Hallinto-oikeus	67 %	70 %	67 %	64 %	61 %	58 %
Työtuomioistuini	55 %	40 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Markkinaoikeus	54 %	73 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Vakuutus oikeus	103 %	92 %	81 %	70 %	59 %	58 %
Keskimääräiset käsittelyajat ovat oikeudenhoidon selonteossa asetetulla tasolla (linjoittain) (kk).						
KO rikosasiat	7	7	6	6	5	4
KO laajat riita-asiat	10	10	10	9	8	7
KO: summaariset asiat	3	3	3	3	2	2
Hovioikeus	7	7	7	6	6	5
Hallinto-oikeus	8	8	8	8	7	7
Työtuomioistuini	10	9	8	8	7	6
Markkinaoikeus	5	9	8	8	7	6
Vakuutus oikeus	13	10	9	8	7	7
Yli 12 kk vireillä olevien asioiden määrä on pienempi kuin edellisen vuoden lopussa.						
KO rikosasiat	6 353	5 853	5 353	4 853	4 353	3 853
KO laajat riita-asiat	4 744	4 744	3 244	2 744	2 244	1 744
KO: summaariset asiat	2 098	1 898	1 698	1 498	1 298	1 098
Hovioikeus	730	650	570	490	410	330
Hallinto-oikeus	1 676	1 490	1 304	1 118	932	746
Työtuomioistuini						
Markkinaoikeus						
Vakuutus oikeus	647	400	350	300	250	200
Vuoden aikana ratkaistuissa asioissa peruuntuneiden istuntojen määrä on alempi kuin edellisenä vuonna.						
Käräjäoikeudet: rikosasiat	17 184	16 684	16 184	15 684	15 184	14 684
Toimitilakahakuus, toimistotilat	19,6	20	19	19	18,5	18,5
Toimitilakustannukset/hvt eur	13 438	13 500	13 000	13 000	13 000	13 000

Liite 2. Käyttösuunnitelma 2026

Taulukko 1: Käyttösuunnitelma 2026 ja kehys, korkein oikeus

Käyttösuunnitelma 2026 ja kehys: Korkein oikeus	Toteuma 2024	Ennuste 2025	Käyttösuunnitelma 2026	Kehys 2027	Kehys 2028	Kehys 2029	Kehys 2030
HTV	77,6	77,5	75	74	75	75	75
Toiminnan tuotot	-22 183	-12 470	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	138 377	115 719	140 000	120 000	120 000	120 000	120 000
Henkilöstökulut	7 565 998	7 789 081	7 800 000	7 700 000	7 880 000	7 980 000	7 980 000
Vuokrat	1 324 936	1 312 205	1 320 012	1 340 881	1 367 385	1 394 418	1 421 992
Palvelujen ostot	374 762	346 666	370 000	350 000	350 000	350 000	350 000
Muut kulut	46 414	49 533	60 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Toiminnan kulut	9 450 487	9 613 204	9 690 012	9 560 881	9 767 385	9 894 418	9 921 992
Rahoitustuotot ja kulut	61	15					
Satunnaiset tuotot ja kulut	-2 779	-2 769	0	0			
Tuotto- ja kululaskelma	9 425 586	9 597 980	9 675 012	9 545 881	9 752 385	9 879 418	9 906 992
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaik. Sijoitukset	1 693		2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Vastaavaa	1 693	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Tuotto- ja kululaskelma ja tase kpyksik. /tilitaso	9 427 279	9 597 980	9 677 012	9 547 881	9 754 385	9 881 418	9 908 992
KPY 154 Oikeusrekisterikeskus	554 641	559 352	610 621	590 965	578 913	576 557	576 751
Momentti 25.10.01 yhteensä	9 981 920	10 157 332	10 287 633	10 138 846	10 333 298	10 457 975	10 485 743
Siirtyvä määräraha	1 424 130	1 231 210	1 178 878	999 245	968 399	743 101	393 126
Talousarvio yht.	9 789 000	10 105 000	10 108 000	10 108 000	10 108 000	10 108 000	10 108 000
Käytettävissä olevat määrärahat yht.	11 213 130	11 336 210	11 286 878	11 107 245	11 076 399	10 851 101	10 501 126
Käyttö kuluvana vuonna	9 981 920	10 157 332	10 287 633	10 138 846	10 333 298	10 457 975	10 485 743
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1 231 210	1 178 878	999 245	968 399	743 101	393 126	15 383
Siirtyvän määrärahan tavoitetaso > 8 % myönnetystä							
Toteuma	13 %	12 %	10 %	10 %	7 %	4 %	0 %

Taulukko 2: Käyttösuunnitelma 2026 ja kehys, Korkein hallinto-oikeus

Käyttösuunnitelma 2026 ja kehys: Korkein hallinto-oikeus	Toteuma 2024	Ennuste 2025	Käyttösuunnitelma 2026	Kehys 2027	Kehys 2028	Kehys 2029	Kehys 2030
HTV	112	104	115	115	115	115	115
Toiminnan tuotot	-48 936	-33 421	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	162 291	130 990	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000
Henkilöstökulut	10 602 941	10 280 195	11 000 000	11 000 000	11 000 000	11 000 000	11 000 000
Vuokrat	1 795 493	1 802 737	1 773 104	1 802 495	1 839 822	1 877 896	1 916 731
Palvelujen ostot	667 054	520 213	670 000	670 000	670 000	670 000	670 000
Muut kulut	71 628	82 243	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Toiminnan kulut	13 299 406	12 816 378	13 703 104	13 732 495	13 769 822	13 807 896	13 846 731
Rahoitustuotot ja kulut	39	14					
Satunnaiset tuotot ja kulut	-340	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tuotto- ja kululaskelma	13 250 169	12 782 972	13 669 104	13 698 495	13 735 822	13 773 896	13 812 731
Käyttöomaisuus ja pitkäaik. Sijoitukset	104 079						
Vastaavaa							
Tuotto- ja kululaskelma ja tase kpyksik. /tilitaso	13 354 248	12 782 972	13 669 104	13 698 495	13 735 822	13 773 896	13 812 731
KPY 154 Oikeusrekisterikeskus	1 173 852	937 660	1 034 744	1 005 505	984 688	987 851	990 784
Momentti 25.10.02 yhteensä	14 528 100	13 720 632	14 703 848	14 704 000	14 720 510	14 761 747	14 803 515
Siirtyvä määräraha	5 240 863	4 082 763	1 988 131	1 704 283	2 453 283	3 185 773	3 877 026
Talousarvio yht.	13 370 000	11 626 000	14 420 000	15 453 000	15 453 000	15 453 000	15 453 000
Käytettävissä olevat määrärahat yht.	18 610 863	15 708 763	16 408 131	17 157 283	17 906 283	18 638 773	19 330 026
Käyttö kuluvana vuonna	14 528 100	13 720 632	14 703 848	14 704 000	14 720 510	14 761 747	14 803 515
Siirtyy seuraavalle vuodelle	4 082 763	1 988 131	1 704 283	2 453 283	3 185 773	3 877 026	4 526 511
Siirtyvän määrärahan tavoitetaso > 8 % myönnetystä							
Toteuma	31 %	17 %	12 %	16 %	21 %	25 %	29 %

Taulukko 3: Käyttösuunnitelma 2026 ja kehys, Korkein hallinto-oikeus

Käyttösuunnitelma 2026 ja kehys: muut tuomioistuimet	Toteuma 2024	Ennuste 2025	Käyttösuunnitelma 2026	Kehys 2027	Kehys 2028	Kehys 2029	Kehys 2030
HTV	3 372	3 499	3 570	3 458	3 345	3 331	3 317
Toiminnan tuotot	-828 337	-753 015	-728 013	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 854 558	2 689 701	2 786 514	2 900 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000
Henkilöstökulut	230 027 733	243 762 599	253 260 000	241 223 950	233 223 950	232 223 950	227 223 950
Ulkopuolisten palkkiot (ml. Lautamiehet)	2 772 567	3 104 380	3 104 380	3 104 380	3 104 380	3 104 380	3 104 380
Henkilöstökulut yht.	232 800 300	246 866 979	256 364 380	244 328 330	236 328 330	235 328 330	230 328 330
Vuokrat	38 369 676	38 179 163	38 816 850	40 481 939	41 992 571	42 872 255	43 718 105
Palvelujen ostot	17 590 115	16 571 829	18 262 297	17 700 000	17 700 000	17 700 000	17 700 000
Muut kulut	3 245 157	3 339 217	3 509 578	3 400 000	3 400 000	3 400 000	3 400 000
Toiminnan kulut	294 859 806	307 646 889	319 739 619	308 810 269	302 320 901	302 200 585	298 046 435
Rahoitustuotot- ja kulut	15 725	6 512	-2 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	-43 771	77		-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Tuotto- ja kululaskelma	294 003 424	306 900 463	319 009 606	308 058 269	301 568 901	301 448 585	297 294 435
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaik. Sijoitukset	574 404	345 585		200 000	200 000	200 000	200 000
Liitännäiskustannukset			1 077 833	1 365 000	160 000	0	
Tuotto- ja kululaskelma ja tase kpyksik. /tilitaso	294 577 828	307 246 048	320 087 439	309 623 269	301 928 901	301 648 585	297 494 435
KPY 154 Oikeusrekisterikeskus	34 200 898	36 752 911	40 905 814	38 160 177	38 300 000	38 300 000	38 300 000
Momentti 25.10.03 yhteensä	328 778 726	343 998 958	360 993 253	347 783 446	340 228 901	339 948 585	335 794 435
Edelliseltä vuodelta siirtyvä määräraha	27 373 199	28 458 474	36 983 516	30 051 262	22 964 816	22 632 916	22 581 331
Talousarvio/arvio kehys 2026-2029	329 864 000	352 524 000	354 061 000	340 697 000	339 897 000	339 897 000	339 897 000
Käytettävissä olevat määrärahat yht.	357 237 199	380 982 474	391 044 516	370 748 262	362 861 816	362 529 916	362 478 331
Siirty seuraavalle vuodelle	28 458 474	36 983 516	30 051 262	22 964 816	22 632 916	22 581 331	26 683 896
Siirtyvän määrärahan tavoitetaso > 8 % myönnetystä							
Toteuma	8,6 %	10,5 %	8,5 %	6,7 %	6,7 %	6,6 %	7,9 %

Taulukko 4: Muiden tuomioistuinten toimintamenot 2026

Muiden tuomioistuinten toimintamenot 2026	Yhteensä	KO tune sovittu	HO tune sovittu	HaO tune sovittu	ET tune sovittu	Tuomioistuinvirasto	Tuomioistuinlaitos yhteiset	Kiinteistökustannuspaikat
Mom 25.10.03 erittely	2026							
Maksullisen toiminnan tuotot	-217 041	-117 041					-100 000	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	-76 100	-32 100						-44 000
Muut toiminnan tuotot	-434 872	-91 072	-36 000	-17 800	-80 000	-210 000		
Toiminnan tuotot	-728 013	-240 213	-36 000	-17 800	-80 000	-210 000	-100 000	-44 000
	0							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 786 514	1 243 414	347 000	173 150	57 900	24 700	350	940 000
Henkilöstökulut	256 364 380	141 662 023	42 816 567	49 687 274	13 702 236	7 034 500	1 461 780	
Vuokrat	38 816 850	260 440	53 100	21 000	11 575	7 290	276 953	38 186 492
Palvelujen ostot	18 262 297	10 580 388	1 825 200	1 606 550	448 909	681 250	3 050 000	70 000
Muut kulut	3 509 578	2 281 578	588 000	240 000	59 000	335 000	6 000	
Toiminnan kulut	319 739 619	156 027 843	45 629 867	51 727 974	14 279 620	8 082 740	4 795 083	39 196 492
Rahoitustuotot	615					115	500	
Rahoituskulut	-2 615						-2 615	
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 000					115	-2 115	
Aineettomat hyödykkeet								
Aineelliset hyödykkeet (*)	1 077 833	540 000	50 000				487 833	
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaik. sij.	1 077 833	540 000	50 000				487 833	
KPY 155 Tuotto- ja kululaskelma ja tase	320 087 439	156 327 630	45 643 867	51 710 174	14 199 620	7 872 855	5 180 801	39 152 492
KPY 154 Oikeusrekisterikeskus	40 905 814							
Momentti yhteensä	360 993 253							

Taulukko 5: Tuomioistuinvirasto erittely 2026

Tuomioistuinvirasto erittely 2026	Tuomioistuinvirasto yhteensä	Tuomioistuinvirasto	Koulutus	Tuomarinvalinta-lautakunta	Tuomarinkoulutus-lautakunta
Toiminnan tuotot	-210 000	-140 000	-70 000		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	24 700	14 700	7 000	1 000	2 000
Henkilöstökulut	7 034 500	6 211 500	438 000	175 000	210 000
Vuokrat	7 290	4 290	1 000	0	2 000
Palvelujen ostot	681 250	209 250	398 000	32 000	42 000
Muut kulut	335 000	130 000	199 000	2 000	4 000
Toiminnan kulut	8 082 740	6 569 740	1 043 000	210 000	260 000
Rahoitustuotot ja -kulut	115	115	0	0	0
Tuotto- ja kululaskelma	7 872 855	6 429 855	973 000	210 000	260 000
Varaus vuodelle 2027			1 043 000		

Taulukko 6: Osaamisen kehittäminen: budjetti erittely 2026

Osaamisen kehittäminen	
Budjetti 2026 erittely	
Yleiset tuomarin taidot ja läpileikkaavat teemat	274 000
Rikosoikeus ja yleinen prosessioikeus	153 500
Siviiliasiat	142 000
Hallinto-oikeus	68 000
Johtaminen, esihenkilö- ja hallintotyö	177 400
Muut (jäsenmaksut, tulkkaus, Jopa-pilotti, verkkokoulutuslustedat)	228 100
Yhteensä	1 043 000